

СРСР у 20-30 роки XX сторіччя

НЕП (НОВА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА)

1921 -1928

- Декретом ВЦВК від 23 березня 1921 року, прийнятим на підставі вирішень X з'їзду РКП(б).
- Ленін сам вказував, що поступки селянству були підпорядковані лише одній меті — боротьбі за владу: «Ми відкрито, чесно, без жодного обману, селянам заявляємо: для того, щоб утримати дорогу до соціалізму, ми вам, товариші селяни, зробимо цілий ряд поступок, але лише в таких-то межах і в такій-то мірі і, звичайно, самі судитимемо — яка це міра і які межі»

Головна політична мета НЕПу — зняти соціальну напруженість, укріпити соціальну базу радянської влади у вигляді союзу робітників і селян.

ПЛАН ДЕЕЛРО

(ДЕРЖАВНА КОМІСІЯ З ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ
РОСІЇ)

- Комісію для розробки плану утворено 21 лютого 1920 року за вказівкою Володимира Леніна
- Комісію для розробки плану утворено 21 лютого 1920 року за вказівкою Володимира Леніна під головуванням Гліба Кржижановського
- Електрифікацію розуміли як технічну реконструкцію економіки на найновітнішій

▣ 29 грудня 29 грудня 1920 року план ГОЕЛРО затвердив 8-й Всеросійський з'їзд Рад. При його розробці найбільша увага фахівців приділялася Південному економічному району, до якого входили як відповідні території РСФРР, так і землі УСРР без урахування кордонів між республіками.

▣ План ГОЕЛРО, розрахований на 10—15 років, передбачав реконструкцію старих і побудову нових 20 теплових

електростанцій План ГОЕЛРО, розрахований на 10—15 років, передбачав реконструкцію старих і

Планувалося об'єднати після відбудови та спорудження в єдину систему 24 електростанції заводів і шахт, збудувати ДРЕС у Лисичанську Планувалося об'єднати після відбудови та спорудження в єдину систему 24 електростанції заводів і шахт, збудувати ДРЕС у Лисичанську, Гришиному (нині Красноармійськ) Планувалося об'єднати після відбудови та спорудження в єдину систему 24 електростанції заводів і шахт, збудувати ДРЕС у Лисичанську, Гришиному (нині Красноармійськ), звести Запорізьку ГЕС (Дніпрогес) на

ГОЛОДОМОР 1921-1923 РОКІВ

- Голод спричинили засухи Голод спричинили засухи і неврожай, що в 1921 Голод спричинили засухи і неврожай, що в 1921 р. охопили найважливіші зернові регіони Росії Голод спричинили засухи і неврожай, що в 1921 р. охопили найважливіші зернові регіони Росії — Поволжя Голод спричинили засухи і неврожай, що в 1921 р. охопили найважливіші зернові регіони Росії — Поволжя і Північний Кавказ Голод спричинили засухи і неврожай, що в 1921 р. охопили найважливіші зернові регіони Росії — Поволжя і Північний Кавказ, а в Україні її південні степові райони.
- І на початку січня 1922 року кількість голодуючих сягнула 1890000 осіб, у березні — 3250000, в червні — 4103000.
- 10 березня 10 березня 1922 року Раковський,

ВІЙСЬКОВІЙ КОММУНІЗМ

- ▣ Продрозкладка 1919р.
- ▣ Заборона приватної торгівлі 1920р.
- ▣ Заборона на приватну власність. 1920р.

НЕП

- ▣ Продподаток 1921
 - ▣ Дозвіл на приватну власність 1922
 - ▣ Введення нової грошової одиниці (червінець) 1922
 - ▣ Створення Ощадкас 1923
-

УТВОРЕННЯ СРСР 1922Р.

- 30 грудня 1922 р. на I Всесоюзному з'їзді Рад у Москві було урочисто проголошено утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Позиція В. Леніна щодо устрою нової держави переважила сталінський план «автономізації». За пропозицією Леніна, до складу нової держави входили рівноправні республіки: РСФРР, УСРР, БСРР і ЗСРР. Проте насправді всі найважливіші рішення приймалися лише в Москві.
- РСФРР – в. І. Ленін
- УСРР – Мануїльський Д. З.
- БСРР – Мяснікян О. Ф.
- ЗСРР – Норіманов.

Грошова одиниця Радянської Росії, а згодом СРСР, запроваджена у 1922 з метою стабілізації валюти. Один червінець дорівнював 10 рублям. Державний банк розпочав випуск банківських білетів вартістю 1,2,3,5, 10 та 25 червінців.

Незабаром повновартісні червінці поширилися на грошовому ринку СРСР, що сприяло успішному завершенню грошової реформи 1922 Незабаром повновартісні червінці поширилися на грошовому ринку СРСР, що сприяло успішному завершенню грошової реформи 1922—1924 рр.

У 1923 У 1923 р. карбовано золоті монети масою 8,6 г (7,74 г чистого золота). Невелику кількість золотих монет випущено в 1925 р.

Коренізація - політика залучення представників корінного населення радянських республік та автономій до місцевого керівництва та надання офіційного статусу їхнім національним мовам. Проводилася у СРСР протягом 1920х років. Політика започаткована XII з'їздом РКП(б) у квітні **1923** року в Москві. Прикладом є українізація та білорусізація.

КУРС НА КОРЕНІЗАЦІЮ

ЗА ЧАСИ КОРЕНІЗАЦІЇ...

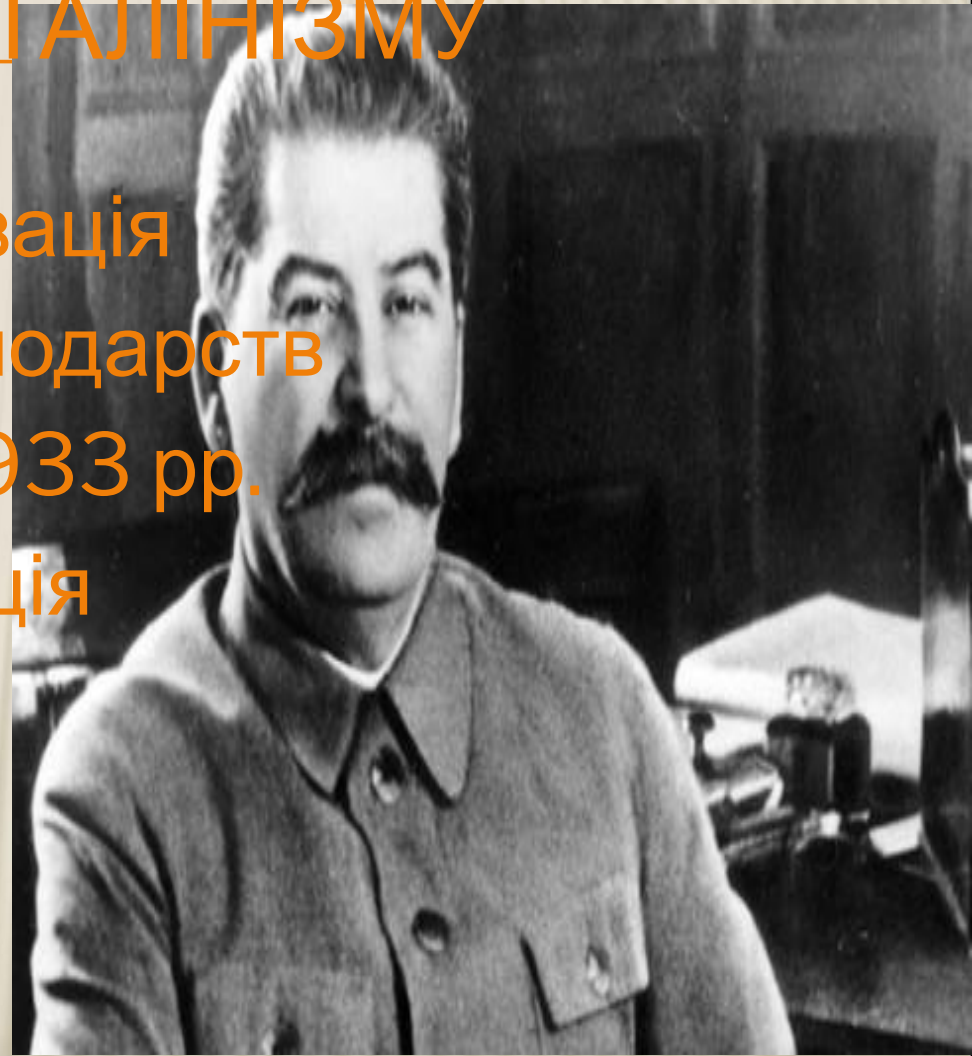
СМЕРТЬ ЛЕНІНА

- 21 січня 1924 р. помер засновник Радянської держави - В. І. Ленін. Невдовзі фактичним лідером держави став генеральний секретар ЦК Йосип Сталін. Він зумів перетворити цю фактично технічну посаду у ключову.. Паралельно йшла боротьба за владу з його найзапеклішим політичним противником, Левом Троцьким. З приходом до влади Сталіна СРСР поступово стає тоталітарною державою.

- Троцький був головним опонентом Сталіна. В середині 1920-х років до нього приєдналися Зінов'єв і Каменєв, які після розгрому Сталіном т.зв. «Нової опозиції» стрімко втрачали владу. В липні-жовтні 1926 Троцький був головним опонентом Сталіна. В середині 1920-х років до нього приєдналися Зінов'єв і Каменєв, які після розгрому Сталіном т.зв. «Нової опозиції» стрімко втрачали владу. В липні-жовтні 1926 року Троцький, Зінов'єв, Каменєв були виключені з політбюро. Проти «троцькістів» і «зінов'євців» почалися справжні гоніння і репресії. В лютому 1929 р. Троцький був видворений за межі СРСР, а 1940 Троцький був головним опонентом Сталіна. В середині 1920-х років до нього приєдналися Зінов'єв і Каменєв, які після розгрому Сталіном т.зв. «Нової опозиції» стрімко втрачали

ЕПОХА СТАЛІНІЗМУ

1. Велика Індустріалізація
2. Колективізація господарств
3. Голодомор 1932-1933 рр.
4. Культурна революція

СТАЛІНСЬКА ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ

- I п'ятирічка (1928 -1932)
- II п'ятирічка (1933 – 1937)
- III п'ятирічка (1938- 1942)
- Розпочалася I п'ятирічка (1928/1929-1932 рр.). її основне завдання полягало в тому, щоб «наздогнати і перегнати західні країни завдяки розвитку важкої промисловості»
- Збудовано ХТЗ , Дніпрогес Урало-Кузнецький комбінат.

ОСОБЛИВОСТІ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ

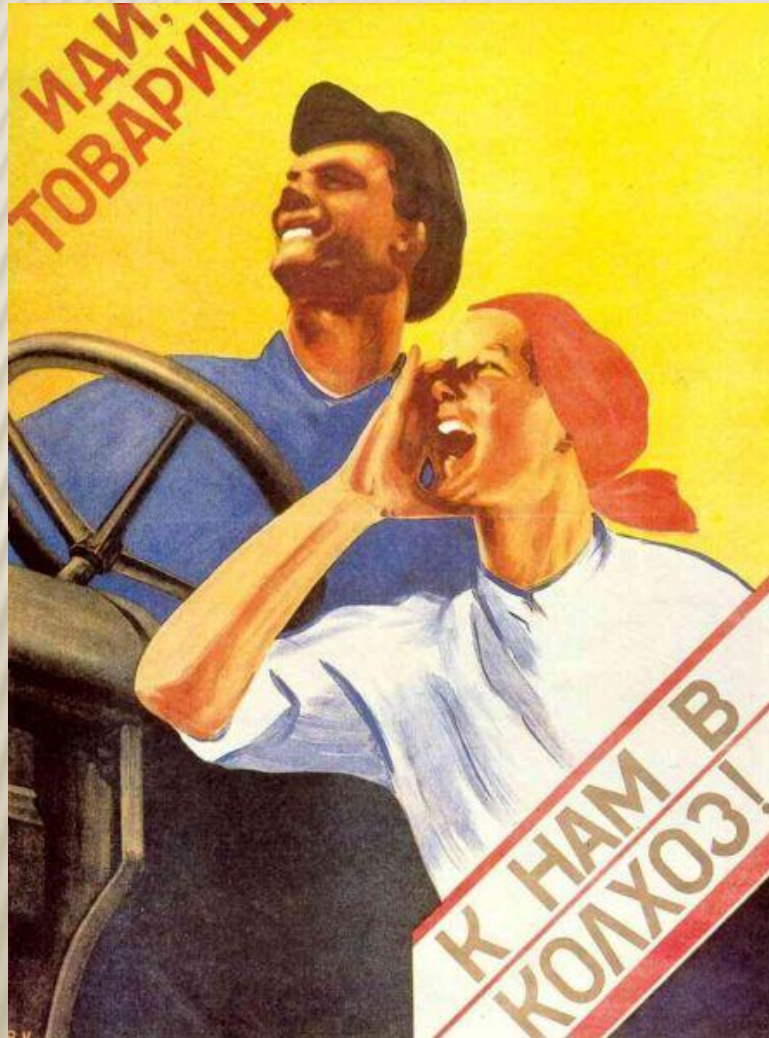
- головними джерелами накопичення коштів для індустріалізації стали: «перекачування» коштів із села в місто; із легкої та харчової у важку промисловість; збільшення податків; випуск паперових грошей, не забезпечених золотом; розширення продажу горілки; збільшення вивозу за кордон нафти, лісу, хутра та хліба;
- джерелами індустріалізації стала фактично неоплачена праця робітників і особливо селян; експлуатації багатьох мільйонів в'язнів ГУЛАГУ;
- надвисокі темпи індустріалізації, які пояснювалися керівництвом СРСР необхідністю зміцнення обороноздатності країни перед зростаючою зовнішньою загрозою;
- першочергова увага приділялася розвитку підприємств військового призначення, мілітаризація економіки;
- намагання радянського керівництва на чолі із Й. Сталіним продемонструвати перед усім світом переваги соціалізму над капіталізмом;
- величезні за масштабами перетворення здійснювалися на гігантській території, а це ставило питання про розвиток інфраструктури стан якої значною мірою не відповідав потребам;

ЦІЛІ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ

- Основними цілями індустріалізації в СРСР проголошувалися:
- забезпечення економічної самостійності і незалежності СРСР;
- ліквідація техніко-економічної відсталості країни, модернізація промисловості;
- створення технічної бази для модернізації сільського господарства;
- розвиток нових галузей промисловості;
- зміцнення обороноздатності країни, створення військово-промислового комплексу;
- стимулювання неухильного зростання продуктивності праці і на цій основі підвищення матеріального добробуту і культурного рівня трудящих.

ГОЛОВНІ ОСОБЛИВОСТІ РАДЯНСЬКОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ:

КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ

- ❑ січень 1930: Кампанія суцільної колективізації, закриття сільських церков.
- ❑ 1 березня 1 березня 1930: Перший устав сільськогосподарської артелі 30 липня 30 липня 1930: Ліквідація сільської громади
- ❑ 11 серпня 11 серпня 1930: Резолюція ЦК про обов'язкову початкову освіту..
- ❑ 30 червня 30 червня 1931: Закон про відходи..
- ❑ 20 травня 20 травня 1932: Закон, який дозволив селянам торгувати
- ❑ 7 серпня 7 серпня 1932: Закон про охорону соціалістичної власності
- ❑ зима 1932: Початок голоду в основних хліборобних регіонах СРСР «**Закон про п'ять колосків**»
- ❑ Фактично, метою було перетворення всієї робочої сили Фактично, метою було перетворення всієї робочої сили села, а також міста, на робітників державних

ГОЛОДОМОР 1932-1933

- Рішенням Політбюро ЦК ВКП(б) від 22 жовтня 1932 року в основних хлібозаготівельних регіонах створені Надзвичайні хлібозаготівельні комісії (НХК).
- НХК були створені на Північному Кавказі Північному Кавказ (Лазар Каганович)
- Та на Поволжі Поволжі (Павло Постишев)
- Керував хлібозаготівельною компанією - Станіслав Вікентійович Косіор.
- Косіор — безпосередній організатор і виконавець політики фізичного і духовного геноциду українського народу, організації штучного голодомору Косіор — безпосередній організатор і виконавець політики фізичного і духовного геноциду українського народу, організації штучного голодомору 1932 Косіор — безпосередній організатор і виконавець політики фізичного і духовного геноциду українського народу, організації штучного голодомору 1932—1933 в Україні.
- За часів Косіора було піддано репресіям або доведено до

КУЛЬТУРНА РЕВОЛЮЦІЯ

□ ЛІТЕРАТУРА:

- Після прийняття в квітні 1932 р. постанови ЦК ВКП(б) "Про перебудову літературно-художніх організацій" творчість митців підпадала під контроль партії.
- Саме в цей час широко відомими стають імена поетів П. Тичини, М. Рильського, В. Сосюри, А. Малишка, М. Бажана, прозаїків А. Головка, Н. Рибака, П. Панча, Ю. Яновського.

□ ОСВІТА:

- З осені 1930 р. Розпочалося впровадження всеобучу. Доводилося одночасно розв'язувати проблеми створення підручників, будівництва шкільних приміщень, підготовки кадрів.

- З 1932 р. запроваджувалася єдина структура загальноосвітньої школи: початкова (I — IV класи), неповна середня (I — VII) і середня (I — X).
- Еталоном для розробки шкільного курсу вітчизняної історії з 1938 р. став сталінський «Короткий курс історії ВКП(б)».
- **НАУКА:**
- Під жорстким пресом терору опинилися науковці в Україні., Незважаючи на це, окремі вчені й колективи досягли вагомих успіхів в галузі фізики, математики, електрозварювання, біохімії і медицини. У 30-х роках в науково-дослідних установах України працювали відомі вчені: **О. Богомолець, І. Курчатова, Л. Ландау, О. Палладій, М. Стражеско, М. Холодний.**

АЛЕ БЕЗЗАПЕРЕЧНИМ СИМВОВЛОМ РЕВОЛЮЦІЇ Є:

- ▣ Емблема «серп і молот»
була встановлена
урядовим рішенням
наприкінці березня –
початку квітня 1918 року
і затверджена V з'їздом
Рад 10 липня 1918.
Вперше змальована на
державному друці
Раднаркому РРФСР 26
липня 1918 р.

